

Nummer 2019/67

datum raadsvergadering : 31 oktober 2019
onderwerp : minimabeleid
portefeuillehouder : Axel Boomgaars
datum raadsvoorstel : 17 september 2019

Samenvatting

Vanuit de Participatiewet hebben gemeenten de mogelijkheid om een lokaal minimabeleid op te stellen om de gevolgen van een laag inkomen voor inwoners te verzachten. Vanwege de stijgende kosten voor levensonderhoud is het voor mensen met een laag inkomen de laatste tijd steeds moeilijker om rond te komen. Ook kan er sprake zijn een armoedeval als iemand vanuit de bijstand gaat werken: het inkomen stijgt, maar door een vermindering van inkomensondersteunende maatregelen, daalt het beschikbare huishoudbudget.

In het coalitieakkoord hebben de coalitiepartijen aangegeven dat zij de armoedeval willen tegengaan en sommige minimaregelingen breder toegankelijk willen maken.

In de minimanota zijn een aantal uitgangspunten benoemd die hebben geleid tot nieuwe voorstellen. De nieuwe voorstellen zijn: het ophogen van de inkomensgrens voor het declaratiefonds en de individuele inkomstenstoeslag, het verhogen van het bedrag van het declaratiefonds voor volwassenen, de mogelijkheid bieden om medische kosten voor huisdieren te declareren bij het declaratiefonds, de computerregeling uit te breiden, aan te sluiten bij het Jeugdfonds sport en cultuur, zwemlessen voor kinderen aan te bieden en subsidie te geven aan de voedselbank Diemen.

Met al deze voorstellen wordt beoogd dat de armoedeval wordt tegengegaan, waardoor werk gaat lonen, dat mensen met een laag inkomen ook mee kunnen doen in de samenleving, dat kinderen niet de dupe zijn van financiële problemen thuis en dat mensen door hun financiële situatie geen zorg gaan mijden.

De raad wordt gevraagd hiervoor € 20.000 toe te voegen aan de bestaande middelen voor minimabeleid per 2020.

Wat is de juridische grondslag?

Artikel 35 en 36 van de Participatiewet. In deze wetsartikel worden de mogelijkheden die gemeenten hebben om aanvullende inkomensondersteuning te bieden beschreven.

Wat is de voorgeschiedenis?

Vanuit de Participatiewet hebben gemeenten de mogelijkheid om een lokaal minimabeleid op te stellen om de gevolgen van een laag inkomen voor inwoners te verzachten. Daarbij is het belangrijk om als gemeente vast te stellen welke uitgangspunten worden gehanteerd en welke doelen dienen te worden bereikt.

In 2012 is in de laatste nota minimabeleid geschreven. Sindsdien zijn er verschillende aanpassingen op en evaluaties van dit minimabeleid gedaan. Daarom is het nu een goed moment om het minimabeleid integraal door te nemen en te herijken.

Waarom dit raadsvoorstel?

Leven in armoede is schadelijk voor een mens. Het leidt tot chronische stress en ziekten, met een gebrek aan geestelijk welzijn en het maken van slechte beslissingen tot gevolg. De effecten van opgroeien in armoede zijn fnuikend voor de ontwikkeling van kinderen. Hoe langer een situatie van armoede voortduurt, hoe moeilijker het bovendien wordt om hier weer uit te komen. Daarmee wordt het een vicieuze cirkel. Armoede kan iedereen

treffen: door het verliezen van je baan of bedrijf, persoonlijke problemen zoals een scheiding of ziekte, en als het niet lukt om werk te vinden of daarvan rond te komen. Mensen met een laag of wisselend inkomen hebben het de laatste tijd moeilijker gekregen. Dat komt vooral door de achterblijvende lonen en stijgende kosten: huishoudens zijn dit jaar meer dan de helft van hun inkomen kwijt aan vaste lasten. Huur, elektriciteit, gas, maar ook de boodschappen zijn duurder geworden door onder andere de btw-verhoging. Ook de situatie op de arbeidsmarkt speelt een rol: denk aan de kosten voor werkgevers om iemand in dienst te nemen en het toegenomen flexwerk. De kans op armoede is voor werknemers met een flexibel contract driemaal zo hoog als bij werknemers met een vast contract.

In de tijd dat het macro-economisch goed gaat, zijn dit zorgwekkende signalen. Als er een nieuwe recessie aanbreekt, kunnen kwetsbare mensen nog verder in de problemen worden gedrukt. Een groot deel van dit probleem kan een gemeente niet alleen oplossen, maar vraagt actie van de Rijksoverheid.

Desalniettemin staat de gemeente niet machteloos. Oplossingen voor armoede zitten in de vorm van schuld(hulpverlening) en hulp richting werk om mensen structureel te helpen de weg omhoog naar zelfstandigheid te vinden, als ook het financieel dragelijker maken van de situatie nu door middel van minimabeleid. Op al die vlakken spant Ouder-Amstel zich in.

In het coalitieakkoord hebben de coalitiepartijen aangegeven dat zij de armoedeval willen tegengaan en sommige minimaregelingen breder toegankelijk willen maken.

Naast de wensen van het college uit het coalitieakkoord zijn er ook vanuit de inwoners zelf en vanuit de uitvoering bij Duo+ suggesties gedaan om de minimavoorzieningen te verbeteren. Als laatste is er gekeken welke nuttige regelingen in Ouder-Amstel nog ontbraken, die wel in Diemen en Uithoorn bestaan.

Wat gaan we doen?

Voorgesteld wordt om:

- Kennis te nemen van de nota minimabeleid 2020-2024
- de inkomensgrens voor individuele inkomstenstoeslag op te hogen van 120% naar 130% van het Wsm en hiertoe de nieuwe verordening Individuele inkomstenstoeslag 2020 vast te stellen
- de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor het declaratiefonds op te hogen van 120% naar 130% van het wettelijk sociaal minimum (Wsm)
- de maximale vergoeding uit het declaratiefonds voor volwassenen te verhogen van € 80 naar € 150 per jaar
- het declaratiefonds uit te breiden met de mogelijkheid om kosten van medische verzorging van huisdieren te declareren
- de computerregeling uit te breiden, zodat ieder kind uit een gezin met een laag inkomen vanaf 12 jaar recht heeft op een computer of laptop
- de inkomensgrens voor de computerregeling op te hogen van 120% naar het 130% van het Wsm
- aan te sluiten bij het Jeugdfonds sport en cultuur
- voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen zwemlessen voor het diploma A te vergoeden tot maximaal € 800 per kind
- een structurele subsidie van € 2.000 te gaan verstrekken aan de voedselbank Diemen
- een bedrag van € 20.000 toe te voegen aan de middelen voor het minimabeleid in Ouder-Amstel ter realisatie van voorstellen uit de Nota Minimabeleid 2020-2024 en dit te verwerken in de begroting van 2020

Wat is het maatschappelijke effect?

Het maatschappelijke effect is dat werken vanuit de bijstand meer gaat lonen. Door het verhogen van de inkomensgrenzen voor een aantal regelingen, zal er minder sprake zijn van een armoedeval.

De mogelijkheden voor mensen met een laag inkomen om mee te kunnen doen in de samenleving worden vergroot, onder andere door ophoging van het declaratiefonds. Er wordt voorkomen dat kinderen de dupe worden van financiële problemen thuis door de computerregeling te verruimen, zwemlessen aan te bieden en aan te sluiten bij het Jeugdfonds sport en cultuur.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Vanuit de Participatiewet kunnen gemeenten een minimabeleid opstellen om de gevolgen van een laag inkomen te verzachten. Daarbij is het belangrijk om als gemeente vast te stellen welke uitgangspunten worden gehanteerd en welke doelen dienen te worden bereikt.

Een laag inkomen kan een belemmering zijn om mee te doen in de samenleving. Dat heeft vervolgens weer een negatieve invloed op het welzijn van mensen.

Binnen het minimabeleid is gekozen voor de volgende vier uitgangspunten:

1. Werken moet lonen.

Werken is de beste manier om aan een (langdurige) armoedesituatie te ontsnappen. Binnen het minimabeleid wordt de armoedeval zoveel mogelijk voorkomen.

Dit wordt gerealiseerd door het verhogen van de inkomensgrens voor het declaratiefonds en de individuele inkomstenstoelag naar 130%.

Het verhogen van de inkomensgrens voor declaratiefonds geeft met name paren met kinderen net dat beetje meer ruimte in het budget waardoor de armoedeval wordt verzacht.

De individuele inkomstenstoelag is een wettelijke regeling voor mensen die drie jaar of langer van een laag inkomen leven zonder perspectief op inkomensverbetering. De inkomensgrens voor deze regeling optrekken is een behoorlijke steun in de rug voor mensen die langdurig een laag inkomen hebben en verzacht wederom de armoedeval, met name voor paren met kinderen.

2. Meedoen in de samenleving is belangrijk.

Ook mensen met een laag inkomen dienen mee te kunnen doen. Om dit te realiseren wordt voorgesteld het bedrag voor het declaratiefonds voor volwassenen te verhogen naar € 150 per jaar. Dit geeft meer mogelijkheden om aan sport of cultuur te kunnen doen; het huidige bedrag van € 80 per jaar is vaak te laag om lidmaatschap van een sportclub te kunnen betalen. Ook wordt voorgesteld om medische kosten voor de verzorging van een huisdier declarabel te maken uit het declaratiefonds. Het hebben van een huisdier kan een positieve bijdrage geven aan zowel de geestelijke als lichamelijke gezondheid van mensen en kan de eenzaamheid verkleinen.

3. Kinderen mogen niet de dupe zijn van financiële problemen thuis.

De huidige computerregeling voorziet in één computer per gezin met een kind tussen de 12 en 18 jaar. Vanuit de uitvoering zijn echter signalen gegeven dat voor gezinnen met een laag inkomen en meerdere kinderen op de middelbare school één computer niet voldoende is. Daarom wordt voorgesteld de computerregeling uit te breiden, zodat ieder kind tussen de 12 en 18 jaar de beschikking kan hebben over een computer. Tevens wordt voorgesteld de inkomensgrens voor deze regeling op te hogen naar 130% Wsm, zodat meer gezinnen met een laag inkomen van deze regeling gebruik kunnen maken.

Voorgesteld wordt ook om aan te sluiten bij het Jeugdfonds sport en cultuur. Dit jeugdfonds heeft een grote bekendheid en op deze manier zullen meer kinderen met werkende ouders met een laag inkomen kunnen worden bereikt.

Ontbrekend in ons minimabeleid (dit wordt in Diemen en Uithoorn wel aangeboden) zijn zwemlessen voor kinderen. In onze waterrijke omgeving is het

belangrijk dat kinderen leren zwemmen. Zwemlessen zijn echter behoorlijk duur. Daarom wordt voorgesteld om deze voor kinderen van gezinnen met een inkomen tot 130% Wsm te vergoeden middels het Jeugdfonds sport en cultuur tot een maximum van € 800 per kind.

4. *Gezondheid en participatie hebben een sterk verband.*

Mensen met een laag inkomen zijn niet snel geneigd naar medische hulp te zoeken, omdat zij bang zijn dat dit hun geld gaat kosten vanuit het eigen risico. Zorgmijding kan allerlei ongewenste gevolgen hebben, zoals verergerde psychische en lichamelijke klachten, die bijvoorbeeld weer kunnen leiden tot schulden en huisuitzetting.

Om deze reden biedt de gemeente aan mensen met een inkomen tot 120% Wsm een collectieve aanvullende verzekering aan waarbij het eigen risico is afgekocht. Binnen de vergoedingen die deze verzekering geeft, valt ook de eigen bijdrage WMO en WLZ. Door deze goede verzekering is het aantal aanvragen bijzondere bijstand voor medische kosten ook lager. Dit is bestaand beleid, dus hiervoor is geen nieuw voorstel, maar het is wel een pijler van ons minimabeleid.

Soms kan het zo zijn dat een gezin acuut behoefte heeft aan een voedselpakket. Maatschappelijk werk verwijst in zo'n geval gezinnen door naar de voedselbank Diemen. De voedselbank Diemen bedient op dit moment 11 gezinnen uit Ouder-Amstel. Aangezien er duidelijk behoefte is aan de voedselbank en hiervan door inwoners van Ouder-Amstel gebruik wordt gemaakt, is het billijk om een structurele subsidie aan de voedselbank Diemen te gaan verlenen. Met de voedselbank worden verder afspraken gemaakt over doorverwijzing van gezinnen naar bijvoorbeeld budgetbeheer of schuldhulpverlening. Verder besteedt de voedselbank veel aandacht aan een gezonde samenstelling van het voedselpakket en geeft zij ook voorlichting over gezonde voeding. Voorgesteld wordt daarom om aan de voedselbank een structurele subsidie van € 2.000 te verlenen.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Het nieuwe minimabeleid treedt per 1 januari 2020 in werking. Het betreffen hier structurele uitgaven, waarbij het declaratiefonds tot een maximale totale uitgave van € 65.000 per jaar gaat. De voorstellen rondom de computerregeling en zwemlessen zijn open einde regelingen (geen vooraf vastgesteld maximum aan het totaal van de uitgaven). Op basis van onderzoek o.a. bij Uithoorn menen we de te verwachte kosten goed te kunnen inschatten.

Vanaf 2017 wordt vanuit het Rijk een structureel bedrag aan het gemeentefonds toegevoegd specifiek om armoede onder kinderen te bestrijden, de zogenaamde Klijsma-gelden. In 2017 zijn een aantal nieuwe beleidsvoorstellen aangenomen en is dit bedrag toegevoegd aan het declaratiefonds voor 2018 met als doel om daar in de toekomst structureel beleid op te gaan voeren. In 2019 is het echter nog niet zover gekomen. Dit betekent dat er nog € 15.000 aan Klijsma-gelden over zijn, waar deze nota invulling aan gaat geven.

Een overzicht van de kosten:

Begroot bedrag declaratiefonds	€ 65.000
Verwachte uitgaven declaratiefonds	€ 50.000
=====	
Resterend bedrag declaratiefonds	€ 15.000

<u>Beschikbare middelen</u>		<u>Verwachte uitgaven</u>	
Resterend bedrag declaratiefonds	€ 15.000	Verhogen norm+bedrag decl. Fonds	€ 10.000
Extra middelen coalitieakkoord	€ 20.000	Wijziging computerregeling	€ 5.000
		Verhogen norm ind. Inkomenst.	€ 10.000
		Zwemlessen/jeugdfonds	€ 10.000
Totaal	€ 35.000		€ 35.000

Bij de verwachte uitgaven gaat het om open einde regelingen. Er zijn berekeningen gemaakt voor het aantal aanvragen dat wij maximaal voor deze regelingen verwachten. Op basis van deze berekeningen is de verwachte uitgave geschat. Omdat NOC/NSF gerelateerde sporten voortaan uit het jeugdfonds worden vergoed, wordt daartoe € 10.000 overgeheveld van het declaratiefonds naar het jeugdfonds.

Op de posten kan onderling geschoven worden, zodat een overschrijding van een post kan worden opgevangen door een onderuitputting bij een andere post. Met DUO+ is maandelijks overleg met de adviseur waarbij eventuele overschrijdingen worden gesignaleerd. Bij ernstige overschrijding van de posten voor zwemlessen of jeugdfonds bestaat er de mogelijkheid om tijdelijk een stop op de uitgaven te zetten. De verwachting is uiteraard dat hier geen gebruik van hoeft worden gemaakt.

Het jeugdfonds verwacht in 2021 en 2022 haar bereik te vergroten en 20 kinderen extra te kunnen helpen per 2022. De verwachting is dat de uitgaven daardoor licht zullen stijgen. Omdat de exacte ontwikkeling van het grotere bereik nog onzeker is, en het binnen het totaalbudget voor het minimabeleid, kleine bedragen betreft, wordt er op dit moment van uitgegaan dat deze bedragen binnen het beschikbare budget kunnen worden opgevangen.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

Het nieuwe minimabeleid zal worden meegenomen in de communicatie-campagne die momenteel wordt opgezet. Er komt nieuw foldermateriaal, bestaande cliënten ontvangen eind dit jaar een brief met wijzigingen en er wordt een presentatie gegeven aan het kernteam en op een netwerkbijeenkomst sociaal domein. Verder worden, zoals gebruikelijk, de minimaregelingen het hele jaar door geadverteerd in het Weekblad van Ouder-Amstel. Ook zal met het Jeugdfonds sport en cultuur worden gekeken hoe hun bekendheid vergroot kan worden binnen de gemeente.

Begin deze zomer is een adviesaanvraag voor een conceptvoorstel gedaan bij de Adviesraad Sociaal Domein. Aansluiting bij het jeugdfonds maakte nog geen onderdeel uit van dit conceptvoorstel. De adviesraad is zeer positief gestemd over het aan hen voorgelegde voorstel tot aanpassing van het minimabeleid en adviseert op alle punten positief.

Wat is het vervolg?

Samen met DUO+ is al vastgesteld dat de voorgestelde maatregelen binnen de huidige werkzaamheden vallen. Met DUO+ en het Jeugdfonds sport en cultuur zullen verdere afspraken worden gemaakt over de uitvoering en de communicatie.

Hoe monitoren en evalueren we?

Met DUO+ zullen ieder kwartaal de financiële uitgaven worden bekeken om bij zware overschrijding eventuele acties uit te zetten. In 2021 zal een evaluatie van het minimabeleid plaatsvinden.

